Loov Euroopa innustab uut moodi mõtlema Loe lk 5

MEDIA programm on Euroopa filmide arendamisse investeerinud 1,7 miljardit eurot Loe LK 8

NR 10 TALV 2016

Loov Eesti leht

Ajaleht on välja antud Euroopa Liidu struktuuritoetuste ja EL-i programmi Loov Euroopa toel.

PESA+ PRAKTILISED HARJUTUSED VÄLISTURULE MINEKUKS » LOE LK 3

Künklik tee ideest tootega turule jõudmiseni

Tiiu Allikmäe,
LOOV EESTI

Foto: Anna Makarova

TeamLabid ja hackathon'id võimaldavad headel ideedel esile tulla. Ida-Virumaal esmakordselt peetud hackathon'il esitleti 21 ideed.

„Mul on superhea idee!" – sähvatab ühel kenal õhtul mõte. „Selle toote toon turule ja rikkus tuleb majja!" olen juba kindel. Selline õhin on vägagi teretulnud, sest ilma kireta midagi saavutada ei olekski meil uusi tooteid.

Selleks aga, et ühest superheast ideest toode saaks, on pikk tee käia. Loov Eesti+Maa programm saab siinkohal aidata mitut moodi: alates idee testimiseks ja uute ideede leidmiseks korraldatud InnoLabidest, vajalike kompetentsidega inimeste leidmiseks ning idee edasiarendamiseks peetavatest TeamLabidest kuni põhjaliku koolitusprogrammini PESA ja toodete ekspordiprogrammini PESA+.

Möödunud hooajal tegutsesime programmiga Kagu-Eestis ja nüüd, sügisel, saame esimesi tibusid lugeda. PESA programmi lõpetas 16 toote- ja teenusearendajat. Ega see teekond kerge ei olnud – juhtus, et esialgne idee muutus töö käigus tundmatuseni.

Näiteks koolitajatele mõeldud lauast, mida saab samal ajal ka sohva ja tahvlina kasutada, valmis enne praeguse kuju saamist 14 prototüüpi.

„Saime aru, et illusioon, et meister teeb töökojas esimese kirjelduse peale laud-pingi valmis ja meil on lahendus nii endale kui ka teistele müümiseks, on pehmelt öeldes ebarealistlik. Ja seda mitte meistri, vaid meie tegemata töö tõttu – hoolimata meie soovunelmatest ei olnud tegemist toote, vaid testimata prototüübiga," kirjeldas idee autor Indrek Maripuu protsessi. Töö käigus õpiti, et mõistlikum on valmistada alguses mitte elusuuruses, vaid mõõdult hulga väiksemaid prototüüpe.

„Tegemist ei olnud lineaarse protsessiga, kus iga järgmine prototüüp on eelmisest grammikese parem, vaid pigem nagu Ameerika mäed – paremad, kuid mitte piisavalt head mudelid, vahetusid nendega, mille kohta kasutasime ise sõnu, mida ajalehes trükkida pole hea tava. Tasakaalu otsimine toote soovitud mõõtude vahel ning ka esteetilise välimuse ning tehnilise konstruktsiooni osas oli aega ja närve kulutav õppetund, mis hakkas lahenema sellel hetkel, kui kogu hajusalt üle Eesti töötav meeskond ühe laua taga kokku sai ning papist mudelitega mängis," rääkis ta.

Turuvalmiduse test

Praeguseks on laud-sohva lõpuks sealmaal, et seda saab tootma ja müüma hakata. „Laua saab ühe liigutusega muuta sohvaks ning kui on vaja asju arutada ja kirja panna, siis saad sama lihtsalt muuta lauaks tagasi. Enamgi veel – seda saab kasutada ka arutelu tulemuste esitlemiseks teistele laudkondadele. Ja kui jälle pole lauda vaja, siis saab selle muuta uuesti ühe liigutusega sohvaks, kuhu saab pikali visata. Meeleolu on vabam, ideed lähevad lendama," on idee arendaja rahul.

Pea samasuguse protsessi on läbinud puidust laualampi arendav Dragonfly meeskond. Ka nende teekond ideest prototüübini ei olnud väga sirgjooneline. „Tihti saab oma idee nii armsaks, et kriitika läheb kurtidele kõrvadele. Saime väga konstruktiivset kriitikat. Oleme pidanud tegema ka otsuseid ja mõtlema, mida inimesed ootavad," tutvustas Lauri Läänelaid Dragonfly meeskonnast oma toote valmimise protsessi. Tema sõnul pani PESA neid õigeid inimesi otsima.

„Meil on küll erinevaid kompetentse, kuid alati leidub keegi, kes on meist targem ja vaja on nad üles leida," rääkis ta. Siinkohal saigi PESA appi tulla.

Need, kelle tooted olid juba rohkem valmis, said nende turuvalmidust proovida nii kodumaistel käsitöö- ja disainiturgudel kui ka Helsingis disaininädalal.

Viiekuulise ekspordiarendusprogrammi PESA+ esimene lend lõpetas kogemusega, mille meie väike, viiest ettevõttest koosnenud delegatsioon sai Stockholmis FORMEXi raames toimunud Nordic Buzz messil. Ettevõtjate eesmärgid olid erinevad, varieerudes enda võrdlemisest Skandinaavia ettevõtetega, disainituru trendide uurimisest kuni edasimüüja või agendi leidmise soovini. Nii nagu ütlevad praktikud, algab kõige olulisem töö pärast messi. Kõik kontaktid vajavad läbitöötamist, kirjad kirjutamist, telefonikõned pidamist. Alles siis, kui meie ootused ja uue partneri soovid on vormunud reaalseks, loodetavasti pikaajaliseks äritehinguks, saame loota ekspordikäibele ettevõtte kasumiaruandes.

TeamLab@IdaViru

Samal ajal kui Loov Eesti+Maa programmis eelmisel hooajal osalenud ettevõtted koguvad jõudu, alustasime meie juba uute ideede küpsetamisega. Sedapuhku Järvamaal ja Ida-Virumaal. Kuus ideede arendamise töötuba, InnoLabi, näitasid, et häid ideid on ka nendes piirkondades küllaga.

Esimesel Ida-Virumaal toimunud TeamLab hackathon'il arendati lausa 21 uut ideed. Peaauhinna saaja, meeskonna WalkTalk idee oli geolokatsiooniga keeleõppe äpp, mis annab kasutajale keelenõuandeid vastavalt tema asukohale. Võitja meeskonna liikme ja Sillamäe eesti keele kohviku looja Anna-Olga Luga sõnul andis osalemine hackathon'il võimaluse näha korraga mitme põneva idee arengut ja hulganisti inspiratsiooni.

„Arvan, et kindlasti peab mitmekülgselt toetama aktiivsete inimeste loome- ja äripotentsiaali, eriti kui nad mitte ainult ei osuta probleemidele, vaid pakuvad neile ka lahendusi. Hackathon andis võimaluse tutvuda erakordsete inimestega, kellel on huvitavad ideed ning kes tulid siia kindla eesmärgiga – spetsialistide abil ja mentorite juhendamisel leida lahenduse oma idee elluviimiseks. Usun, et paljud meeskonnad ei piirdu hackathon'iga, vaid tegelevad oma idee arendamisega edasi."

Osavõtt TeamLab@IdaViru'st avas paljudele meeskondadele juurdepääsu ettevõtluse ja projektide arengule suunatud programmidele ja platvormidele. Osalemise hackathon'i jätkuprogrammis, Loov Eesti+Maa virtuaalses inkubatsiooniprogrammis PESA, sai endale tiim, kelle idee „Culture inside us" kujutab endast venekeelsele sihtgrupile suunatud Eesti muusikaelu tutvustava veebilehe ja videoblogi loomist.

Tallinnas peetud Teamlabi tulemuseks oli 10 ideed, mis said palju konkreetsemaks. Võitja, Triin Tšoritši idee, multifunktsionaalne spordikott, sai kohe Tartu SPARK MakerLabis võimaluse prototüüp valmis teha.

Põhjalikum töö uute ideedega algab jälle PESA programmis, kus 24 ettevõtet alustab toote- ja teenusearendamise künklikku teed võiduka tulemuse poole. Sel aastal on PESA esmakordselt ka vene keeles. Ühtlasi valmistuvad neli ettevõtet PESA+ abiga ja meie parimate koolitajate ning rahvusvahelise kogemusega mentorite toel oma tooteid välisturgudele viima. „Majanduses on vaja mastaapi – just loomemajanduse valdkond suudab leida uusi ja huvitavaid ideid, mis kokkuvõttes aitavad tõsta kogu riigi konkurentsivõimet," ütles Loov Eesti +Maa programmi juht Eva Leemet. Ja nii me aitamegi ettevõtjaid sellel künklikul teel püsida ja uusi ideid reaalseks muuta.

Loov Eesti+Maa programmi toetavad EAS Euroopa Regionaalfondi vahenditest ja Swedbank.

PARIMAD PALAD

Maris Takk: Ettevõtte majanduslik edu saab kasvada tänu nutikale disaini rakendamisele Loe LK 4

Kristiina Urb: Loomemajandus on tööriist, mis segastel aegadel aitab ellu jääda Loe LK 2

Trump, mida kasutada ettevõtluses ka segastel aegadel

Kristiina Urb
CREATIVITY LAB,
KONSULTANT

Oleme sattunud keset suuri muudatusi – Brexit Inglismaal, Trumpi tulek presidendiks Ameerikas ja valitsuse kukkumine Eestis –, mis mõjutavad ka ettevõtlust ning veel ei olegi lõpuni päris selge, millises suunas. „Segased ajad," on kommentaar, mida üha enam võib enda ümber kuulda. Seda enam on aga äärmiselt oluline oma edasised strateegilised sammud läbi mõelda ning leida see trump, mis ka segastel aegadel edu toob. Võimalusi selleks pakub näiteks koostöö uute sektoritega, et rakendada nendes peituv potentsiaal oma hüvanguks. Näiteks koostöö loomemajandussektoriga.

Teadlased on loomemajandust uurides näidanud, et tegemist võib olla Joseph Schumpeteri kirjeldatud majanduses innovatsiooni loova katalüsaatoriga ehk hästi lihtsalt öeldes, millegagi, mis lõhub vanad ettevõtlusega seotud süsteemid, et uued ja suuremat kasu toovad ärimudelid saaks sündida.

Mõiste sisu

Loomemajandus võib olla keeruline kontseptsioon, mida haarata – mis täpselt selle alla ikkagi kuulub ja mis mitte? Eestis võetakse aluseks Suurbritanniast pärit definitsiooni, mis ütleb, et loomemajandus on majandussektor, mis põhineb individuaalsel ja kollektiivsel loovusel, oskustel ja andel ning mis on võimeline looma heaolu ja töökohti intellektuaalse omandi loomise ja kasutamise kaudu. Terminist arusaamise muudab raskemaks ka see, et erinevatel maadel loetakse nimetatud majandussektori alla erinevaid valdkondasid – Soomes näiteks ei käi meelelahutuse IT loomemajanduse alla, Eestis aga küll. Samuti ei ole riikide üleselt kokku lepitud ühtses absoluutses loomemajanduse definitsioonis.

Seetõttu on ka arusaadav, miks tihtipeale ehk ei mõisteta väärtust, mida loomemajandus sektori üleselt loob ja pakub. Siin aga ei tohi teha viga ja arvata, et ähmase mõiste taga ei olegi peidus suur potentsiaal toetada ettevõtlust ja erinevate piirkondade arengut. Mitmed uuringud kinnitavad risti vastupidist ning seetõttu kutsun üles vaatama kaugemale ja sügavamale, jätma kõrvale mõiste tekitatavat segadust ning otsima üles asja uba.

Loomemajandus kasutab ühe peamise strateegilise tööriistana uute väärtuste loomisel loovust. See on tööriist, mis segastel aegadel aitab ellu jääda ning rahulikel aegadel arendustegevusi innovatsioonini viia ja see kehtib kõigi ettevõtete puhul ühtemoodi, sõltumata tegevusvaldkonnast. Loovus on nii e-Eesti eduloo üks alustala kui ka äärmiselt oluline tegur iga uue nutika IT-*startup*'i loomisel.

Konkurentsieelis

Ilma loovuseta ei ole uudsete ja mõjusate lahenduste arendamine võimalik ning tihtipeale on just loovuse strateegiline rakendamine see, mis annab ettevõttele tugeva konkurentsieelise teiste ees. Loovate tööriistade teadlik kasutamine aitab elavdada ettevõtluskeskkonda ja tuua esile uusi innovaatilisi ideid, samuti parandada elukeskkonda ja väärindada mahajäetud töös-tusalasid.

Positiivse näitena Eestist saab tuua Mooste valla, millest on kujunenud tänu loomemajanduse potentsiaali targale ärakasutamisele piirkonna tõmbekeskus – ka suurtest linnadest eemal on võimalik elu käima panna.

Seega on oluline toetada koostööd, mis aitab erinevatel sektoritel kasutada loomemajanduses peituvat potentsiaali. Hea näide siin on Loov Eesti+Maa programm, mis toob kokku ettevõtjad, kohalike omavalitsuste esindajad, loovettevõtjad ja loovisikud, et üheskoos leida inspiratsiooni ja käivitada innovatsiooniprotsesse loomemajanduse olemuse tundma õppimise ja loovate tööriistade kasutamise kaudu. Tegemist on loogilise esimese sammuga, et loomemajandusest ja selle võimalustest paremini aru saada ning neid ka ise edukalt rakendada.

Investeerimine uutesse lähenemisviisidesse ja lahendustesse on alati seotud riskidega, mida iga ettevõtja ja juht hoolikalt kaalub. Segased ajad aga ei luba enam liiga suurde mugavustsooni jääda. Seetõttu tuleb mõelda uute koostöövõimaluste peale, et oma positsiooni turul kindlustada ja arengutega kaasas käia. Üks võimalik trump siin on loomemajandus ja seetõttu tasub otsida võimalusi, kuidas see enda hüvanguks tööle panna.